

zijn geest wordt de verbeelding, die hij tot uiting tracht te brengen, gebeiteld. Straks, als deze innerlijke werkzaamheid is volbracht en de voorstelling tot zijn geestelijk eigendom is geworden, komt Millet er toe, zijn gedachte in een kunstwerk te verstoffelijken. Er is dan geen aarzeling of schroom. Met zekerheid wordt hetgeen zijn oog in de natuur aanschouwde, in een nieuwe werkelijkheid omgezet. Het wisselende leven, dat voorbijgaat, is in zijn schepping overgegaan in 't Onvergankelijke.

Zie de bewegingen van deze mannen, hoe zij de schooven met de hooivorken opladen! Het is wonderschoon, zoo groot als de gestalten tegen den avondhemel zich afteekenen. Als reuzen verschijnen zij in de schemering. De figuren, die zich daar bewegen, zijn als de geesten der velden. We weten, het zijn maar arme menselijke schepsels.... een vrouw, die onder

haar last zich buigt!.... Echter is ze in de verte niet heerlijk? Ziet, hoe ze den last op haar schouders in evenwicht balanceert. Dat is groot en vol geheimen.... Zoo roept de kunstenaar, op in zijn aanschouwing. Het is de verrukking van den volbloed artist. Na zijn geestelijke inspanning, om het wezen der bewegelijke natuur in zijn kunst te weerspiegelen, keert Millet steeds weer terug

tot het groote gedicht der levende menschen, die de hitte van den dag hebben te verduren. Hij zoekt hun gemeenschap. Zonder deze verbinding is zijn kunst als een afgerukte boomtak, die spoedig verdort. Il ne veut pas supprimer la douleur. Na het vormen van zijn verbeeldingen, wendt hij zich wederom tot het natuurlijke, dat in voortdurende wisseling verkeert. De kunstenaar verlaat

zijn eigen gebied der geestelijke gestalten en gaat tot de menschen. Zonder hun leven ontbreekt hem beweging en ontroering. Zijn kunst zou versteen. In zijn geestelijk bestaan mag hij van het menselijke niet worden afgesneden. 't Zou zijn dood als kunstenaar wezen.

Hij ziet de hooiopladdende boeren in den avond, als in de duistering de vormen hunner lichamen in groote figuren verschijnen tegen den bleeken hemel. Dan schiet de verbeelding van den kunstenaar los en de eenvoudige

LA CARDEUSE (ETS).

boeren van Barbizon en Chailly worden voor hem de helden van de Edda of een ander oud epos. Met het wijken van den dagen de opstanding der nachtgeheimen, slaat het leven der eeuwige dingen in wenteling en in zijn ontroering wordt Millet beangst en verbaasd. Hij aanschouwt de schaduwruige vlakte met de bewegende arbeiders niet in deze grootschheid, omdat hij zelf dit werk heeft